

2022. gada 23. augusts

Nr. 19/22

Par atbalstu uzņēmējiem saistībā ar energoresursu cenu pieaugumu

Biedrība "Latvijas Ceļu būvētājs" (turpmāk tekstā – Biedrība) ir iepazinusies ar Ekonomikas ministrijas izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu "Noteikumi par atbalstu energoietilpīgiem komersantiem" (turpmāk tekstā – Noteikumi). Pēc publiski pieejamās informācijas saprotam, ka Noteikumi sagatavoti saistībā ar būtisko energoresursu cenu pieaugumu, kādēļ 2022.gada 16.augustā koalīcija konceptuāli vienojusies par vairākiem atbalsta instrumentiem uzņēmējiem, tas ir:

- netiks piemērotas obligātās iepirkuma komponentes izmaksas (visiem uzņēmumiem),
- netiks piemērotas sadales tarifa izmaksas (visiem uzņēmumiem),
- grants energointensīvajiem uzņēmumiem.

Apskatot Noteikumu projektu, saprotam, ka par energointensīviem uzņēmumiem tiks definēti sekojoši komersanti:

- a) kuri veic darbību atbalstāmās nozarēs,
- b) kuru kopējās izmaksas vairāk kā 10% veido enerģijas izmaksas,
- c) kuru kopējais enerģijas patēriņš pārsniedz 0,5 GWh vienā pieslēguma vietā,
- d) kuru apgrozījums atbalsta mēnesī no atbalstāmās nozares sasniedz vismaz 30% no kopējā apgrozījuma iepriekšējā kalendārā gada attiecīgajā mēnesī,
- e) kuri ir ieviesuši energopārvaldības sistēmu, kas atbilst standartam LVS EN ISO 50001:2012 "Energopārvaldības sistēmas. Prasības un lietošanas norādījumi (ISO 50001:2011)" vai Energoefektivitātes likuma 12. panta trešās daļas prasībām.

Biedrība "Latvijas Ceļu būvētājs" apvieno 15 būvniecības uzņēmumus un, lai arī visi tie ir būvniecības uzņēmumi, lai veiktu būvdarbus, šie uzņēmumi pārvalda būtiskas ražotnes (asfalta ražotnes, betona izstrādājumu rūpnīcas, karjeri u.c.), kurās tiek ražoti dažādi materiāli un patērēti būtiski enerģijas apjomi.

Iepazīstoties ar plānoto Ministru kabineta noteikumu redakciju Biedrība secina, ka:

1. starp atbalstāmajām nozarēm nav iekļauti ceļu un tiltu būvniecības uzņēmumi un tajos ietilpstošo ražotņu nozares, tas ir nav iekļautas, ne asfalta ražošana, ne betona izstrādājumu ražošana, ne minerālo materiālu ražošana (karjeru izstrāde).

2. Ņemot vērā, ka daļai ceļu un tiltu nozares uzņēmumu ražotnes ir iekļautas būvniecības uzņēmumu struktūrā, neizdalot tos atsevišķās juridiskās vienībās, šie uzņēmumi neizpilda publiski minēto kritēriju, ka enerģijas izmaksām jāpārsniedz 10% no kopējām uzņēmuma izmaksām, lai kvalificētos energointensīva uzņēmuma statusam un līdz ar to valsts atbalstam. Savukārt, ja tiek apskatītas konkrētās ražotnes, piemēram, asfalta ražotnes, tad šajās struktūrvienībās enerģijas izmaksas būtiski pārsniedz 10% no kopējām izmaksām, tas ir atkarībā no ražotnes un izmantotā kurināmā veida, tās svārstās no 13% līdz 30% no kopējās asfalta pašizmaksas. Būtiski atzīmēt, ka ir ražotnes, kuras nav iekļautas būvniecības uzņēmumu struktūrā un līdz ar to veidojas situācija, kurā pastāv iespēja, ka daļa no ražotājiem kvalificēsies energointensīva uzņēmuma klasifikācijai un saņems valsts atbalstu, bet daļa ražotāju tikai to izvēlētās uzņēmuma struktūras dēļ nē. Iespējams arī citās nozarēs ir līdzīgas situācijas un tādā gadījumā netiks veicināta līdzvērtīga konkurence, jo daļa ražotāju saņems atbalstu, bet daļa savas struktūras dēļ nē.

3. Energoefektivitātes likums nosaka, ka “lielais elektroenerģijas patērētājs ir elektroenerģijas lietotājs, kura gada elektroenerģijas patēriņš pārsniedz 500 megavattstundas divos kalendāra gados pēc kārtas”. Respektīvi šajā likumā nav atsauces uz to, ka šim patēriņam jābūt vienā pieslēgumā. Tā pat nereti uzņēmumi ir vēsturiski attīstījušies tā, ka ražotnes atrodas dažādās vietās un pat vienai ražotnei ir vairāki pieslēgumi. Iemesli tam var būt dažādi, vai vēsturiskās attīstības dēļ, vai tehnisku iemeslu dēļ, vai lai pārvaldītu riskus, kas saistīti ar vienu pieslēgumu.

Būtiski atzīmēt, ka tieši ceļu un infrastruktūras būvniecībā, būtiskākā daļa no izejmateriāliem (būtiska daļa minerālmateriālu, betona izstrādājumi, asfalts) tiek ražoti Latvijā un tas nozīmē, ka atbalsts šo materiālu ražošanai atstās pozitīvu ietekmi uz to cenām un līdz ar to palielināsies ekonomiskā aktivitāte, jo būs iespējams veikt darbus, kuri izmaksu dēļ tika atlikti un kopumā pasūtītājiem būs iespēja veikt lielāku darbu apjomu ar pieejamo budžetu. Investīcijas infrastruktūrā ir viens no galvenajiem nosacījumiem arī lai citas nozares spētu tālāk attīstīties.

Ņemot vērā augstāk minēto un to, ka šobrīd notiek atbilstošo Ministru kabineta noteikumu saskaņošana un pilnveide, lūdzam:

1. Iekļaut, Noteikumu pielikumā kā atbalstāmās nozares arī ceļu un tiltu nozarē esošās ražotnes, tas būtu - asfalta ražošana, betona izstrādājumu ražošana un karjeru izstrāde.

2. Pārskatīt Noteikumu 4.4. punktu, kurā noteikts, lai kvalificētos atbalsta saņemšanai 10% no kopējām izmaksām jāveido enerģijas izmaksas. Tā vietā piedāvājam 4.4. punkta redakcijā noteikt, ka konkrētai struktūrvienībai enerģijas patēriņam jāpārsniedz 10%.

3. Noteikumu 4.5. punkta nosacījumā, ka enerģijas patēriņam jāpārsniedz 0,5 GWh vienā pieslēguma vietā, saglabāt tikai to daļu, ka komersanta kopējam elektroenerģijas patēriņam jāpārsniedz 0,5 GWh gadā, bet izslēgt piebildi par vienu pieslēgumu, jo tādā veidā uzņēmumi ar vairākām ražotnēm vai vienu ražotni ar vairākiem pieslēgumiem atbilstu kritērijam un tiktu saglabāta doma par to, ka kopējam komersanta patēriņam ir jābūt lielam, tas ir virs 0,5 GWh.

Ar cieņu,

Biedrības “Latvijas ceļu būvētājs”
Valdes priekšsēdētājs

A.Bērziņš